

STUDIEFORBUNDET
KULTUR og TRADISJON

Studieforbundet kultur og tradisjon

Vågåvegen 35

2680 Vågå

tlf 61 21 77 50

post@kulturogtradisjon.no

www.kulturogtradisjon.no

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

11/6 2013

Høringssvar Kulturutredningen 2014

Innledning

Studieforbundet kultur og tradisjon gleder seg over at Kulturutredningen 2014 setter sterkt fokus på det lokale kulturlivet. Vi er fornøyd med utvalgets konklusjon om behovet for et lokalt kulturløft, og er svært glad for at opplæring i og av de frivillige organisasjonene innlemmes i dette løftet. Vi vil videre i vår uttalelse understreke viktige sider i utredningen sett fra vårt ståsted.

Behov for styrket innsats på opplæring

Frivillige organisasjoner har gjennom Lov om voksenopplæring hatt anledning å søke offentlig støtte til opplæringsvirksomheten sin. Det er i dag 15 godkjente studieforbund som mottar opplæringstilskudd fra Kunnskapsdepartementet, og de aller fleste kulturorganisasjonene har sitt medlemskap i et av disse. Studieforbundet kultur og tradisjon organiserer 29 ulike regionale og nasjonale organisasjoner som samlet holdt 4.339 kurs med over 37.000 deltakere i 2012. Kursene er ofte arrangert som integrert del av virksomheten, og består av både korte og lange kurs. Ut fra vårt statistiske materiale er situasjonen at statstilskuddet dekker ca 20 % av utgiftene ved opplæringa. Til orientering var statstilskuddet ca 80 % da Lov om Voksenopplæring kom i 1977. Det har vært en reell nedgang i offentlige tilskudd på 41,4 % siden 2001 når man justerer for prisvekst. Vi mener det er uheldig for kvalitet og utvikling i kulturorganisasjonene at det statlige tilskuddet er redusert. Konsekvensen er at det blir stadig dyrere for deltakeren å være med, og at lokallagene i mange tilfelle må bære store kostnader for å drive godt opplæringsarbeid. Vi er derfor svært glade for at utvalget peker på opplæring som viktig del av den kulturelle grunnmuren og ser fram til at innstillingen følges opp med konkrete tiltak.

Lokaler

Lov om Voksenopplæring gir en rett til bruk av offentlige undervisningslokaler når organisasjonene holder kurs med statstøtte. Vi merker oss også, og gir vår fulle støtte til forslaget om å utvide dagens lovverk til også å gjelde lager. Utfordringen er at loven har begrensinger til å gjelde bare i skolens åpningstid. Det betyr at kvelder etter kl 21.00, helger og skoleferier er unntatt. I tillegg gjelder loven kun undervisningslokaler, og mange kommuner må av økonomiske hensyn være strenge på dette punktet. Kommunene har andre lokaler organisasjonene kunne brukt, men har ikke økonomisk evne eller vilje til å la oss bruke disse. Samtidig har flere organisasjoner egne lokaler, enten fordi de er eiere av egne hus eller fordi kommunens undervisningslokaler er lite egnet for kursvirksomheten. Det er en utfordring at det er få, og svært lite utviklede støtteordninger for disse lokalene. Igjen betyr det at organisasjonene må bære kostnadene selv. Den lokale infrastrukturen i form av egnede lokaler må styrkes vesentlig. Det må etableres egnede lokaler for innøving, utøving og formidling for hele kulturfeltet. Og det vil etter vårt syn være fornuftig at lokaler som brukes innenfor kulturfeltet må få samme modell for finansiering som idrettsarenaer. Ved bygging/ombygging av undervisningslokaler må behovet for kulturlokaler vurderes og innpasses slik at det både tjener behovet for egnede lokaler til kulturopplæring og egnede lokaler for kulturlivet etter skoletid.

Kurslærere

Det er et mål å ha kvalitativ god opplæring, noe som betyr gode og kvalifiserte kurslærere. Utvalget foreslår at det etableres en dirigentlønnsordning som skal bygges ut til en instruktørordning. Studieforbundet kultur og tradisjon mener en slik ordning må være en instruktørordning fra dag en. Vi mener at det er en utfordring av det stadig iverksettes nye støtteordninger for avgrensede tiltak, uten at disse sees i sammenheng med etablerte ordninger. Lov om voksenopplæring gir alle organisasjoner i Norge anledning til å bli medlem i et studieforbund og å arrangere opplæring med statstilskudd. Det finnes med andre ord allerede en tilskuddsordning for instruktører. Utfordringen er at ordningen er bygget ned over tid, og ikke framstår som det incitamentet den burde vært. Vi mener en satsing på instruktører bør skje gjennom økte tilskudd til Studieforbundene, ikke som en egen ordning som skal etableres ved siden av og som krever nytt byråkrati.

Samordnings og kompetanseoppbyggingstiltak

Utvalget trekker fram VOX sitt forskningsprosjekt og håper dette vil framskaffe kunnskap om studieforbundenes rolle i styrkingen av den kunst- og kulturfaglige kompetanseoppbyggingen. De peker på at de lokale kulturorganisasjonene er viktige medspillere for kulturskolens utforming som lokalt ressurscenter. Utvalget foreslår særskilte stimuleringsmidler for kommuner og lokalsamfunn som iverksetter kompetanseoppbyggingstiltak med deltakelse fra organisasjoner og studieforbund. Dette ser Studieforbundet kultur og tradisjon på som et godt tiltak. Vi mener utvikling av kulturskolene er et viktig kulturpolitisk grep, men at det er svært viktig at kulturskolene drives i samspill med – og ikke istedenfor det lokale frivillige kulturlivet. Vi

har dessverre noen negative erfaringer med utbygging av kommunale kulturskoler der resultatet har blitt nedbygging av organisasjonslivet. Kompetanseoppbyggingstiltak må ha som mål å styrke både kulturskolen og organisasjonene, og det må legges særlig vekt på de voksnes deltakelse som aktive utøvere.

Momskompensasjonen

Momskompensasjon er en vellykket ordning som gir organisasjonene tilbake deler av det vi betaler i moms på varer og tjenester. I utviklingen av denne ordningen har dessverre noen kommet dårlig ut, og studieforbund er en av disse. Studieforbundene var deltakere i ordningen, men ble etter siste revisjon ikke lenger godkjent som mottakere av momskompensasjon. Vi mener dette må rettes opp slik at alle frivillige organisasjoner kan delta i ordningen.

Sluttkommentar

Studieforbundet kultur og tradisjon merker seg at utvalget har vurdert, men ikke konkludert i forhold til forvaltningsmessig plassering av de "organisasjonstilknyttede" studieforbundene. Vi er litt i villrede om hvilke studieforbund utvalget peker på, men tolker utvalget til å mene studieforbund med frivillige organisasjoner i sin medlemsmasse. Studieforbundet kultur og tradisjon har over lang tid bedt om en utredning for å belyse hva en forvaltningsmessig endring vil bety, og stiller oss derfor åpen for at spørsmålet utredes. Nær halvparten av kursene i studieforbundene er innenfor estetiske fag og håndverksfag. Studieforbundene representerer gjennom dette en stemme inn i nåværende departement; Kunnskapsdepartementet om viktigheten av disse fagenes eksistens og utvikling. Å skape oppslutning om et bredt kunnskapssyn er en oppgave studieforbundene og medlemsorganisasjonene tar svært alvorlig. Studieforbundet kultur og tradisjon takker for arbeidet som er gjort i Kulturutredningen 2014 og ser fram til at utredningen følges opp med konkrete tiltak.

Vågå/Oslo 11 juni 2013

Med vennlig hilsen
Studieforbundet kultur og tradisjon

Marit Jacobsen /s/
Styreleder

Kjersti Gangsø
Daglig leder